

Vid. expedit:

1. Doporučeně na zpát. lístek.
2. Doručit poslem na potvrzení.

na provedení smírčího řízení dle zákona proti nekalé soutěži ze dne 15. VII. 1927, č. 111 Sb. z. a n. a dle vládního nařízení ze dne 23. II. 1928, č. 30 Sb. z. a n. Na podkladě tohoto návrhu vyzýváme Vás, abyste se dostavil k smírčímu jednání určenému na dne o hod. dopol. v budově komorní v Praze I., U Obecního domu č. 7.

K jednání, k němuž dlužno přinést listiny či jiné předměty sporné věci se týkající, můžete se dostavit buď sám či společně se svým zástupcem, nebo můžete vyslati za sebe zástupce, opatřeného plnou mocí. Zástupcem může býti zejména Váš prokurista, obchodní pomocník a tajemník, či jiný funkcionář zájmové korporace, jejímž jste snad členem.....

Připomínáme, že nedostaví-li se jedna ze stran v ustanovený den a hodinu k smírčímu jednání, pokládá se pokus o smír za ztroskotaný. Smírčí komise vyhlašuje si však i přes to podati svůj úsudek o zásadním posouzení sporu.

Závěr.

Laskavý čtenář, který sledoval až do konce tohoto spisku vývoj československé judikatury i naše poznámky k ní, uzavře zvláště kapitolu o generální klasuli s úsudkem, že dočetl se v ní lecos pozoruhodného, avšak že do poslední řádky nemohl se zbavit tísnivého pocitu: že totiž argumentace, kterou sledoval, jest kolísavá, nejistá, že nemá zkrátka pevnou půdu pod nohama. Laskavý čtenář nebude v tomto poznání osamocen. Před více než dvěma lety konstatoval již Dr. Leopold Hamann (»K otázce konstrukce našeho práva soutěžního«, Soutěž a tvorba, 1932, str. 45) »že řešení základních věcí soutěže stále více vynucuje si vytvoření jednotícího základního hlediska, jinými slovy, jurisprudence již v brzké době neobejde se (při výkladu zák. p. n. s.) bez určité právní konstrukce. Již nyní nás k tomu nutí okolnost, že interpretace obtížnějších partií zákona na př. § 11, odst. 3. (zneužívání příznačných zevnějších zařízení podnikových), není možnou, aniž by interpret ujasnil si konstrukci zákona«.

To co Hamann uvádí o §u 11, platí ovšem daleko důrazněji ještě o §u 1. Ano, jest zapotřebí jednotného teoretického základu, nemají-li jednotlivá rozhodnutí vzbuzovati dojem tápání nebo libovůle. Dojítí však k takovému základu jest neobvykle nesnadné. Profesor Dr. Karel Hermann-Otavský praví o tom v citovaném již článku »Nekalá soutěž« ve »Slovníku veřejného práva československého« toto: »Konstruktivní stránka soukromoprávní ochrany proti nekalé soutěži činí obtíže. Neuspokojuje konstrukce její ani jakožto nároků plynoucích z činů nedovolených ani jakožto práva osobnostního. Spíše zamlouvá se hledati její konstruktivně jednotný podklad v soukromém právu závodovém, které proniká již v úpravě práva k firmě, známce, označení závodu, dále také patentní licence a předužívacího práva, jakožto jednotný podklad těchto oprávnění a které doznává zákonem proti nekalé soutěži značného rozšíření obsahového a také zesílení jakožto výlučné právo disponovati v určitých směrech a za určitých podmínek vztahy k hospodářskému podniku náležejícími. Jde tu o právo disponovati hospodářským podnikem (závodem) jakožto objektem (statkem) nehmotným, chráněným v mezích zákonem vytčených proti nepovolanému zasahování osob třetích, a to v zásadě i proti zasahování bezvinnému.«

Možno plně souhlasiti s Hermannem-Otavským, že konstrukce soukromoprávní ochrany proti nekalé soutěži jest neobvykle obtížnou. Většina dosud přednesených teorií nás neuspokojuje. Jejich kritikou dospěli jsme k úsudku, že nepostačují pro výklad celého práva nekalé soutěže. Za základní jejich chybu považujeme, že se staví na půdu práva soukromého, kdežto po našem přesvědčení jest institut nekalé soutěže zřízením, které vnitřní povahou svojí patří do souboru norem, označovaných běžnou teorií jako právo veřejné.

Než odůvodníme tento svůj názor, jest třeba, abychom se co nejstručněji zmínili

o teoriích, které odmítáme. — Teorie o právu osobnostním, k níž jak se zdá z československých právníků hlásí se také Weiss, vychází z předpokladu, že předmětem práva jest člověk; právo směřuje k tomu, aby člověk neoprávněně nebyl dotčen. Proto chrání právní řád důležité statky lidské osobnosti jako zdraví, integritu tělesnou, čest, jméno a pod. Nikdo není oprávněn bez zvláštního právního důvodu těchto statků se dotýkati, na ně útočiti. Z práva osobnostního plyne také přirozené oprávnění uplatňovati se nerušeně v lidském soužití, tedy i v životě hospodářském. Tuto volnost uplatňování vlastní osobnosti nesmí nikdo neoprávněně omezovati; omezuje ji však neoprávněně ten, kdo hospodářskou činnost druhého porušuje tím, že porušuje dobré mravy nekalou soutěží.

Podstatu vlastní své teorie o nehmotném právu k hospodářskému podniku vyložil Hermann-Otavský sám ve výše uvedeném citátu.*) Zbývá proto, abychom se ještě zmínili o teorii Skálově, jenž přiznává podnikatelům právo na zachování jejich soutěžní police t. j. postavení, jehož získá podnik v soutěžním podnikání. Podnikatel má také právo na zachování soutěžní relace, kterážto jest poměrem, v němž se ocitá podnikatel navzájem vůči jiným soutěžitelům. Soutěžní pořádek spočívá v zachování této soutěžní police i soutěžní relace jednoho každého podnikatele. Tyto jeho vztahy nesmějí býti měněny nekalým soutěžením jiného konkurenta.

Z těchto tří nejdůležitějších teorií zdá se nám pro praxi býti upotřebitelnou jediné teorie Hermanna-Otavského, která po našem přesvědčení dovede bezvadně vysvětliti ochranu, poskytovanou podnikatelům v určitých případech. Tak na př. dobře může tato teorie vysvětliti ochranu známkovou, ochranu firmy, i ochranu zevnějšího zařízení podniku. To je její předností před druhými dvěma teoriemi. Zdá se nám však, že nepostačí na vysvětlení ochrany poskytované generální klauzulí a to zvláště při skutkových podstatách, které bychom označili jako typické skutkové podstaty generální klauzule. Máme zde na př. na mysli poskytování dárků a přídavek, podbízení, bojkot, ochranu proti zneužívání monopolního postavení a pod. Při těchto skutkových podstatách možno proti teorii o nehmotném právu k podniku uvést tytéž námitky, které vyvracejí obě teorie druhé a jež bychom stručně pokusili se formulovati asi takto:

Teorie Skálova i teorie o právu osobnostním nejsou s to dáti praxi vodítka pro odpověď na otázku, kdy jest napadení určitého podniku, určitého soutěžního pořadí, neoprávněné. Obě teorie jen říkají, že podnik nesmí býti napadán neoprávněně, ale my chceme věděti právě, které jednání jest neoprávněné a tudíž nedovolené. Druhá pak základní vada jest tato: zdraví lidské, čest lidská, nesmí býti vůbec (absolutně) napadána. Právě tak vycházelo by z teorie Skálovy (rozumíme-li ji dobře), že také soutěžní pořadí nesmí býti napadáno, ale v tom jest právě zásadní omyl. Pokud náš hospodářský řád jest vybudován na zásadě volné soutěže, potud každý podnikatel musí počítati s tím, že napadán bude, dal se na vojnu, musí bojovat. Jest v podstatě principu volné soutěže, že konkurenti navzájem se napadají, že na sebe útočí leckdy až do úplného zničení. Hospodářský boj jednoho proti druhému jest tedy pravidlem, ba dokonce ideálem s hlediska přísného zastání volné soutěže. Podnik, který započal soutěžit, jest plným právem vydán útokům konkurentů. Tyto útoky jsou a mají býti pravidlem, omezení těchto útoků jest výjimkou. Výjimka má místo v tom případě, když se jedná o útoky neoprávněné, nedovolené, nekalé. Které však útoky to jsou, nedovedou nám obě teorie, jak jsme vyložili, dobře vysvětliti. Teorie Hermanna-Otavského dovede uspokojivě vysvětliti, proč nejsou dovoleny útoky na určité součástky podnikatelského závodu. Kdyby však chtěla tvrditi, že podnik jako takový jest chráněn proti útokům, pak popírala by jako obě druhé teorie princip volné soutěže, na kterém přece naše soutěžní právo v podstatě jest vybudováno.

Tyto úvahy vedou nás k přesvědčení, že právní základ nekalé soutěže jest třeba hledati na poli práva veřejného. Úkolem zákona proti nekalé soutěži jest udržeti soutěžní pořádek jakožto nezbytnou podmínku zdravého vývoje všeho podnikání. Z toho důvodu perhorekuje zákon všechna jednání, která ruší tento soutěžní pořádek, která ve svých důsledcích vedla by ke stavu, jenž by znamenal ohrožení zdravého vývoje všeho podnikání. Která jednání to jsou, o tom poučují nás jednak dočasné názory kulturní, jednak pak mnoha — a mnohaletá zkušenost příslušných stavů. To, o čem se přesvědčili, že neprospívá hospodářskému celku, to označili příslušníci podnikatelských vrstev za špatné mravy soutěže. Těmto činům se

*) Bližší viz též v nejnověji vyšlé důkladné monografii Dr. J a r. D r á b k a: Právo na podniku a jeho reflexy na osobní svobodu.

solidní příslušníci stavu vyhýbají, poněvadž vědí, že nevedou k prospěchu, nýbrž k deprivování stavu a soutěžních poměrů. (Jeden z příkladů, jak se může takovýto názor soutěžní morálky na určitou podnikatelskou metodu vyvinouti, uvedli jsme výše v č. 29h, když jsme vysvětlili, jak nešvar přídavek v určitém odvětví může vésti k jeho zruinování.) S tím v souvislosti jest také myšlenka solidarity podnikatelských vrstev. I Nejvyšší soud v případě, jež jsme uvedli výše (č. 28d), neodmítl naprosto princip solidarity, nižší instancí tak pěkně vyložený, i když jej plně neakceptoval, přihlédnuv důrazněji k zájmům konsumentů. V zásadě měl ovšem Nejvyšší soud pravdu na tolik, že zdárné prospívání podnikání jest myslitelné a přípustné jen ve zdravém národním celku. Kdyby zájmy jedné vrstvy až příliš porušovaly zdraví národního celku, pak nebylo by ovšem možno přiznati jim bezvýhradnou ochranu — ostatně zájmy jedné vrstvy jsou na tolik srostlé se zájmy celku, že jedna vrstva konec konců i sama utrpěla by tím, když by zdárný stav celku rozrušila. Přes to však myšlenka solidarity, jež jest na vítězném postupu nejen ve vrstvách dělnických, ale jež se uplatňuje v různých novodobých ideích státovědeckých i národohospodářských, jest myšlenkou pro právo soutěžní neobyčejně plodnou. Pomocí ní můžeme si zjednatí jasné poznání v řadě případů, kde by jinak naše jurisdikce nebyla opravdu jinou než citovou.

Můžeme však kromě této základní úvahy poukázati ještě na jiné okolnosti, které prokazují, že právo nekalé soutěže pramení na půdě práva veřejného. Tak předně jest tu možno poukázati na širokou aktivní legitimaci žalobní. Kdyby jednalo se jen o ochranu závodu, soutěžního pořadí i osobnostního práva podnikatelova, pak není jasno, proč v řadě případů může podati žalobu soutěžitel, který třeba činem vůbec není dotčen. Podobně utvrzuje nás v našem přesvědčení také aktivní právo žalobní, které přísluší interesovaným korporacím. Třetí pak z těchto důvodů jest uznání, jehož se zákonem dostalo společenstevní autonomii. Kdyby šlo o práva soukromá, z jakého důvodu mohla by je živnostenská společenstva tak pronikavě upravovati? Z toho, že živnostenským společenstvům přiznáno bylo oprávnění tak rozsáhlé, možno argumentovati, že jedná se asi o soubor otázek, jejichž příslušnost k právu veřejnému jest při nejmenším velmi blízká. Zvláště silnou oporou pro náš názor zdá se nám pak předpis § 1 zák. ze dne 2. března 1933, č. 44 Sb. z. a n., dle něhož Poradnímu sboru ve věcech peněžnictví přísluší stanoviti pro soutěž v peněžnictví zásady dobrých mravů. Mohl by tento sbor zasahovati autoritativně do otázek čistě soukromoprávních?

Jsme si dobře vědomi, že tento náš výklad narazí asi na prudký odpor a to zvláště v kruzích praktických právníků, neboť podávalo by se z něho, že de lege ferenda zasloužily by důkladné pozornosti směrnice, na jakých chtěl náš zákon proti nekalé soutěži vybudovati zesnulý sekční šéf dr. Müller. Těmito důsledky nemůžeme se v této souvislosti však zabývatí. Doufáme však, že se nám naskytne příležitost, abychom své názory o konstrukci práva nekalé soutěže na kompetentním fóru mohli vyložití zevrubněji s náležitým aparátem.